

337. Szombathely, Belső lapos alma (KÖH 68165) (Vas megye) Ró

2011. október 12–26. között megelőző feltárást folytattunk Szombathely belterületének határán, a 86–87-es sz. elkerülőút és a Zanati út körforgalmi kereszteződésétől DK-re, egy majdani ALDI áruház területén (Bálványkő utca, hrsz.: 15245). A feltárási helyszínén a Bogáca-értől Ny-ra kb. 450 m-re, egy szabad szemmel már csak alig észlelhető, É–D irányú dombhát húzódik. Az áruház területének nagy részét 2008-ban Farkas Csilla már feltárta, akkor 7500 m²-en egy villagazdasághoz tartozó 85 régészeti objektum került elő.⁸⁷

Téglalap alakú szelvényünk a 2008. évi feltárási IV. szelvényéhez É-ről csatlakozott. A 732 m²-nyi területen 28 régészeti objektumot tártunk fel. Az intenzív mezőgazdasági művelés következtében a településszerkezet ma már nehezen rekonstruálható. A vékony, kb. 25 cm vastag humuszréteg alatt jelentkező objektumok átlagos mélysége 10 – 20 cm volt. A sekélyebb jelenségeket pedig a szántás a feltárási idejére már nyom nélkül eltüntethette.

Az előkerült objektumok egyik csoportját a 3 ÉK–DNY irányú, egymáshoz közel futó, nagyjából párhuzamos és egy rájuk merőleges, valószínűleg vízelvezető árok alkotta.

Az árkok mellett 22 cölöplyuk is előkerült, a szelvény teljes területén elszórva, közöttük felismerhető rendszer nem látszott. Nyilvánvalóan több jelenséghez tartozhattak, erre utalt a betöltésükben megmutatózó különbség is. Néhány habarcsos törmelékkel, mások faszenes-paticsos vagy egyszerű agyagos humusszal töltődtek fel.

A fentiekén kívül még 2 igen sekély, amorf gödör került elő, melyek a mellettük futó árkokhoz kapcsolódtak. Az árkok és a gödrök között szuperpozíció nem látszott, egyszerre töltődhetek fel. Utóbbiakból származott a feltáráson előkerült leletanyag döntő többsége. A leletek zömét a kerámia és az állatsont adta, ami mellett néhány őrlőkötőredék és egy bronz trombitafibula került elő.

A leletanyagot tartalmazó jelenségek mindegyike a római korszakba tartozott. A kerámiaanyag és a fibula alapján a lelőhely a Kr. u. 2. században lehetett használatban. A lelőhely centruma a szelvényunktől D-re, a Savaria–Bassiana út közelében helyezkedhet el.

MLADONICZKI RÉKA – HORNOK PÉTER

338. Szombathely, Dolgozók útja (KÖH 68105) (Vas megye) R, B, Ró

Szombathely ÉNy-i részén, a Dolgozók útja K-i oldalán végeztünk megelőző feltárást 2010.⁸⁸ és 2011-ben. A két ásatási szezonban összesen 1733 m²-nyi területen találtunk régészeti jelenségeket (a teljes humuszolt felszín 2375 m²). A kutatott terület K felé enyhén emelkedik. Az objektumok a feltárt rész

ÉNy-i, É-i felén sűrűsödtek. A humuszolt felszín alapján a település K-i határát egy patak jelölte ki; medrének nyomai tisztán kivehetők voltak a felszínen.

A feltárt emléktárgy legnagyobb része a késő rézkor elejére, a bolerázi kultúra időszakára keltezhető. Egyértelmű lakóépületként azonosítható nyomokat nem találtunk, de három, egymás közvetlen szomszédságában lévő objektum, méretük és anyaguk miatt is annak tartható. A kelteztést erősíti, egyszerűsége lehetséges kulturális irányultságot mutatja az az égett belsejű edény, melynek eddigi legközelebbi párhuzamai Nitriansky Hrádok lelőhelyéről kerültek elő, és melyet füstölőnek határoztunk meg.

A rézkori telepjelenségektől messzebb, teljes izoláltságban egy nagyon sötét, humuszos betöltésű objektum került elő. Az alja felé erősen szűkülő, meredek falú, mély beásás felső harmadából őskori oldaltöredékek darabjai kerültek elő. Legalsó harmadánál négyszögletes bemélyedés futott körbe az objektum oldalfalában. Ebből a jelenségből kerültek elő a kora bronzkor végi, középső bronzkor eleji Gáta-Wieselburg-kultúra jellegzetes edényei.

A lelőhely DNY-i és Ny-i oldalán talált római út és az azt kísérő árok képviseli a feltárási legkésőbbi emléktárgyat. Az út alapozása agyagba döngölt kavics, míg a felszíne változatos méretű (a diónyi nagyságútól az ökölnyi darabokig) kövekből döngölt. Az út felszínén keréknyomokat azonosítottunk (a vélhetően összetartozó párok egymástól mért távolsága 140 cm körül mozgott ± 4–8 cm). Az út ÉNy–DK irányú (308°), átépítésére, felújításra utaló nyomokat nem találtunk.

Az úttal párhuzamosan, ÉÉK-re futó, V keresztmetszetű árkot tártunk föl, melynek alját megásásakor, vagy a későbbi tisztítási munkálatok során vízszintesre alakították. Az árok betöltéséből jellegtelen római kori kerámiát gyűjtöttünk. A római kori út és útárok a centuriációs rendszer rácsvonalán húzódó, a felosztást képező egyenes mentén haladt.

A lelőhely É és Ny felé folytatódik, ahol vélhetően az őskori objektumok nagyobb sűrűséggel jelentkeznek, a római út folytatása pedig ÉNy–DK irányokban egyenes vonalban várható.

KISS PÉTER – MRENKA ATTILA

339. Szombathely, Járdányi Paulovics István romkert (KÖH 22816) (Vas megye) Ró

2011. szeptember 5-én Szombathely belvárosában azt tapasztaltuk, hogy a kollégium Ny-i zárófala mellett mindenféle tervek és engedélyek nélkül egy kb. 8,5 m hosszú, 60 cm széles és 1 m mély árkot ástak, és ezáltal megrongálták a kiemelten fontos régészeti lelőhelyet. Az illegális munkát azonnal leállítottuk, és szeptember 12–13-án az így előkerült régészeti jelenségeket feltártuk és dokumentáltuk.

Az árok közvetlenül a kollégium épületének Ny-i zárófala mellett húzódik. É-i határa az egykori romkert raktárába vezető betonlépcső. Az itt található beton alapozás miatt a megrongált régészeti jelenségekre csak a D-i és a Ny-i metszetről lehetett következtetni. Az árok É-i kétharmadában É felé lejtő, különböző, római törmelék rétegek látszódtak a met-

87 RKM 2009, 356–357.

88 RKM 2010, 370.